

gospodarske, obertniške in narodne.

Izhajajo vsako sredo po celi pólí. Veljajo v tiskarnici jemane za celo leto 3 fl. 40 kr., za pol leta 1 fl. 50 kr., za četert leta 55 kr.; pošiljane po pošti pa za celo leto 4 fl. 40, za pol leta 2 fl. 20 kr., za četert leta 1 fl. 10 kr.

V Ljubljani v sredo 13. januarija 1858.

Naš stari pa novi dnar.

Besedica v razjasnjenje in poduk marsikomu.

Z novim letom smo za naše cesarstvo dobili tudi nov dnar, kateri je z dnarjem zaveznih nemških dežel zedinjen, da se, kakor govori cesarski patent od 19. kimovca lanskega leta, polajša kupčija z unanjimi državami.

Če bi ljudje po deželi „Novice“ brali, ktere povedó vsako imenitno postavo ob kratkem in po domače, bi vedili vselej resnico, in ne bilo bi jim treba verjeti toliko praznih kvant.

Tako o ravno tej postavi zavolj novega dnarja (ktero smo na kratko razloženo brali v 78. listu lanskim Novic) žlabudrajo ljudje ali iz neumnosti ali iz hudobije toliko laži, da se mi treba zdí, par besed o tem govoriti.

Od več strani se sliši govoriti in ljudje tudi verjamejo, da naš dozrajni dnar: tolarji, dvajstice, desetice itd. je že preklican in ob veljavo djan; zato je že marsikdo vés plašen svojo mošnjico s plesnjivimi dvajseticami tiral k temu in unemu menivcu, in je bil vesel in hvaležen, da jih je spečal in za-nje bankovcov dobil brez nadavka ali s celó majhnim nadavkom.

Te moje besede nimajo namena, Vam priporočati, da bi sedeli na dvajseticah, — dajte jih le iz temote, v kateri že morebiti v Vašo škodo predolgo zakopane ležé, — ali to vedite, da še niso preklicane, ampak da imajo še vso svojo ceno in da nikoli ne bojo zgubile svoje notranje vrednosti. Gori omenjeni cesarski patent od 19. kimovca lanskega leta pravi, da zastran upeljanja nove veljave je pričakovati še posebnih postav, in da dozadnji dnarji ostanejo (zraven novih), dokler se kaj drugega ne bo ukazalo. Dozdaj še ni prišla nobena nova postava zavoljo tega na dan; tedaj je naš stari dnar še popolnoma veljaven kakor je bil. Vesel naj bo, kdor ima še starega dnarja na kupe!

Le to je, da naših starih dnarjev ne kujejo več od vseh Svetih. Med kovanjem in pa med preklicom je pa velik razloček.

Koliko večjo vrednost bo imel naš stari sreberni dnar memo novega srebernega, se za gotovo še ne vé, ker zastran tega se pričakuje še višja postava, pa govori se zlo, da bo naš stari sreberni dnar proti srebernemu novemu 5 odstotkov ali percentov več veljal, to je, na tolar se bo dobilo 6 krajcerjev, na goldinar 3 kraje., na dvajsetico 1 krajcar nadavka.

Koliko bo novega dnarja (zlatega, srebernega in kuprenega), kakošen bo, in koliko bo veljal, so „Novice“ razložile natanko, ko so v listih 91, 92 in 93 lanskega leta natisnile patent od 19. kimovca l. l.

Že zdaj se vidi tu in tam kak nov dnar; naj povem tukaj le to, da tisti novi srebernik, ki se mu pravi četertforintnik ($\frac{1}{4}$ Gulden) je skor ravno tako velik kakor je naša sedanja dvajsetica in ji je tudi zlo podoban; dobro je tedaj treba ga pogledati, da se ne vzame za dvajsetico, ker je le 14 kr. in en vinar po našem sedanjem dnarji vreden; kdor brati zná, se pa ne bo goljufal: na dvajseticah stoji pod cesarskim orlom številka 20,

pri četertforintnikih pa stoji $\frac{1}{4}$ fl. Če lih tedaj četertforintnik manj plača kakor dvajsetica, je pa vendar skor ravno tako velik kakor ona; to pride od tod, ker je v novem dnarji več kupra, da se bo manj oblizal in bode bolj za terpež. Jože Pleiweis.

Pepél veliko pripomore, da so drevesa zdrave in rodovitne.

Pepél, naj bo od derv ali premoga itd. je za drevje tako koristen, da ga skorej nobena druga reč prekositi ne more, in sicer

1. Zavolj lugastih solnih delov, ki jih v sebi ima, požene kal iz pešk ali koščic. Če se peške in koščice namočijo in preden se sejejo, s pepélom potrosijo, jamejo kmali kal poganjati. Razun tega je tudi dobro peške in koščice pepeliti preden se sejejo, zato, ker takih semen merčesi tako radi ne napadajo, kakor drugo, ki ni pepeljeno bilo.

2. Na vertih, drevja polnih, ali v tesnih dvorih, ki so z brajdami obrašeni, je pepél drevesom neprecenljiv, zato, ker zrak čisti; kdor ga pogostoma okoli debel posiplje, se bo njegove koristi kmali sam prepričal.

3. Za vlažno in močirno zemljo je ravno tako koristen, ker jo varuje, da se ne skisa; zato se sadnemu drevju zlo vstreže, da se le spomladi okoli njega pepél potrese.

4. Za pokončanje merčesov je pepél najgorše sredstvo; mlade drevesca, ktere radi polži napadajo in dostikrat tako postrizejo, da niso za nobeno rabo, se najlozej obvarjejo, če se večkrat s pepélom potresejo. Če se pepél s peskom, vodó in z nekoliko apnom zmeša in precej gost sok napravi, in z njim drevesna debla namažejo, tako se jih merčes nikakor ne loti, drevesa po tem mazilu dobé mlado kožo, mah in lešaji zginejo z drevja, ktero po tem mazilu tudi bolj spešno raste in bolj pogostoma rodi.

5. Za pokončanje červov in enakih v zemlji živečih merčesov, ki dostikrat cele drevesnice uničijo, je pepél najbolje sredstvo, če se le zemlja z njim potrosi, ali če ga gospodar z lopato podkoplje ali kako drugači pod zemljo spravi; zakaj ondi, kjer se pepél pod zemljo spravi, gotovo červ ne prebiva, in polži pocerakajo tako kmali, kakor hitro jih je pepél doletil. Pri votlih in starih drevesih, ki so sém ter tje že gnjiti in trohneti jele, jim je pepél prav dobro zdravilo, s katerim se gnjiloba in trohnoba prežene. Napravi se namreč gost sok, h kteremu se, da bolj derži, nekoliko lima primeša; s tem sokom se gnjili kraji pomažejo in dobro z ličjem ali kako pertnenino obežejo.

6. Posodovce, to je, sadne drevesa v posodah, kterih kible na vertu po navadi na tleh stojé, dostikrat škodljivi červi nadlegvajo, kteri skoz spodnje luknje v posode priberbajo, ter jih poškodujejo, kolikor le morejo. Če se mesta, kamor imajo drevne posode priti, dobro s pepélom potrosijo, se teh škodljivcov ni bati. Ker je pepél verlo